

Cicle de conferències
Panoràmic – KBr Fundación MAPFRE

Variacions sobre el Quart Paisatge

Dirigit per Joan Fontcuberta

PANORÀMIC
FESTIVAL DE CINEMA, FOTOGRAFIA I MÉS

Barcelona Photo Center

Cat

El paisatge és l'expressió del lloc i el lloc és l'espai habitat, l'espai fet cultura, l'espai del quan s'ha apropiat la consciència. El primer paisatge se'ns presenta posseït i transitat, explotat per l'economia i el consum. El segon paisatge és l'idealitzat i exòtic, identificat com a "natural" i reduït a parcs i reserves d'una natura immaculada que s'oposa al nostre hàbitat civilitzat. El tercer paisatge és el que ja no consta com a rendible: és un territori indefinit, mancat de capacitat simbòlica, un mer espai de realitats fugaces, un *wasteland*. El Quart paisatge seria aleshores el paisatge que ha estat suplantat (espais devastats per l'acció de l'home o les catàstrofes), artificialitzat, re-creat (parcs temàtics, diorames) o iconitzat fins a quedar dissolt com a realitat (postals turístiques, videojocs, entorns virtuals).

Aquestes categories articulen el programa de la sisena edició del festival Panoràmic, al contingut del qual aquest cicle de conferències vol aportar la noció de paisatge com a acte d'imatge en què, per damunt de paràmetres descriptius (geogràfics o topogràfics), intervenen dispositius històrics, polítics, culturals i estètics.

Aquests dispositius seran justament analitzats en la conferència introductòria, centrada en casos d'estudi que il·lustraran propostes postfotogràfiques a la crisi del paisatge com a gènere. Seguirà **Emanuele Coccia**, escriptor i filòsof, que focalitza el seu pensament cap a la teoria de la imatge, la naturalesa del viu i la crítica de l'hegemonia antropocèntrica. En aquest cas recupera l'artifici que opera en l'univers de la moda per a il·lustrar les metodologies de transformació de la naturalesa en espectacle.

Tres creadors tindran també l'oportunitat d'aportar la seva perspectiva. La fotògrafa documental **Mayra Martell**, coneguda pel seu testimoniatge del paisatge humà i físic del ferotge narcotràfic mexicà, parlarà de les marques que la violència imprimeix en el teló de fons de la vida quotidiana. Finalment, el duet d'artistes **Jojakim Cortis** i **Adrian Sonderegger** demostraran que el paisatge de tot esdeveniment no és altra cosa que un efecte de memòria i d'il·lusió. Els seus muntatges ben enginyosos reconstrueixen una escena històrica alhora que en desconstrueixen la certesa documental. La conclusió, potser com a corol·lari genèric del cicle, és que el paisatge no pot ser reflex sinó construcció.

Dates

**Del dimecres 2 al
dissabte 5 de novembre
de 2022**

Hora

**2, 3 i 4 de novembre
a les 19 h.
5 de novembre a les
12 h.**

*S'oferirà servei de
traducció simultània
al castellà en els casos
que la intervenció es
faci en un altre idioma.*

kbr.fundacionmapfre.org

**02.11
2022** **Joan Fontcuberta**
**Després de la “Nova Topografia”:
Paisatges postfotogràfics**

Presencial i online

Com representar el lloc quan el que preval és el no-lloc, quan el buit i la dislocació passen a ocupar el territori? Guardem dol per una naturalesa sacrificada en profit de perifèries comercials o industrials, amb els seus nusos de comunicacions, amb el seu extraradi esquitxat de suburbis-dormitori i amb els seus extensos *terrain vague*, la lletjor dels quals ha estat tan sublimada per la fotografia actual des de la *New Topographics*. Potser avui apareixen els programes de simulació justament com una forma de consolació enfront d'aquest dol per un paisatge esgotat, del qual queda més capital de *terra ignota* que el que puguem arrabassar al cosmos (i per aquest motiu ens resulten tan fascinants les fotos de la NASA).

Joan Fontcuberta (Barcelona, 1955) és artista, assagista, docent i comissari d'exposicions. En 2013 va ser guardonat amb el premi internacional de la Fundació Hasselblad per la seva trajectòria artística. A Espanya ha rebut el Premi Nacional de Fotografia (1998) i el Premi Nacional d'Assaig (2011). En 2012 va rebre el Premi Nacional de Cultura en Arts Visuals del govern català i en 2016 el Premi Ciutat de Barcelona en Assaig i Humanitats. En 2022 ha rebut el títol de Doctor Honoris causa per la Universitat Sorbona París VIII. El seu últim llibre és “Imatges latents. La fotografia en Transició” (Ed. Arcàdia, Barcelona, 2022).

**03.11
2022** **Emanuele Coccia**
**La moda com a paradigma
del quart paisatge**

Presentació i moderació a càrrec de Federica Matelli
Presencial i online

El quart paisatge s'ha definit com la forma d'allò que ha estat suplantat: espais recreats i devastats, transformats en imatge pura. L'objectiu d'aquesta conferència és reflexionar sobre aquest tipus de paisatge des de l'exemple de la moda. Al capdavall, la moda és la pràctica del canvi en la forma de les realitats naturals (dels nostres cossos) fins que són recreades i transformades en altres imatges que van més enllà de l'oposició entre el que és artificial i el que és natural. Què significa pensar sobre el paisatge, és a dir, sobre la forma que els éssers vius s'atorguen els uns als altres, des de la perspectiva de la moda?

(Intervenció en italià amb traducció simultània al castellà)

Emanuele Coccia (Fermo, Itàlia, 1976) és professor associat a l'Escola d'Estudis Superiors en Ciències Socials (EHESS) de París. És autor de *La vida sensible* (Marea, 2011), *La vida de las plantas* (Miño y Dávila, 2017), *Metamorfosis* (Siruela, 2021) i *Filosofia della casa* (Einaudi, 2021). Els seus llibres s'han traduït a diversos idiomes. Ha dirigit nombrosos vídeos d'animació, com *Quercus* (2019, amb Formafantasma), *Heaven in Matter* (2021, amb Faye Formisano) i *Portal of Mysteries* (2022, amb Dotdotdot). El 2019 va col·laborar en l'exposició titulada *Nous les Arbres* (Nosaltres els arbres), presentada a la Fondation Cartier pour l'art contemporain de París.

**04.11
2022** **Mayra Martell**
**L'acte d'enyorar. Projecte sobre
desaparició de dones i femicidis
a Ciudad Juárez, Mèxic**

Presentació i moderació a càrrec de Lurdes R. Basoli
Presencial i online

La conferència s'estructura com una cronologia basada en documents visuals generats durant disset anys a Ciudad Juárez (Mèxic), una de les fronteres més violentes del món, coneguda pels nombrosos casos de femicidi que hi ha hagut des de la dècada del 1990. Fins a dia d'avui, l'autora ha documentat 172 casos de dones desaparegudes a través del registre dels seus espais i objectes personals. La investigació es planteja com una cartografia de la violència, una oposició entre mapa i territori que aquí interpel·la la connexió entre vestigi i dolor.

El projecte proposa una reconstrucció de la identitat de dones i nenes, en què la denúncia esdevé un acte de resiliència davant del terror que es viu en aquesta ciutat, el reflex d'una societat caduca, els crims de la qual no han deixat de succeir.

Mayra Martell (Ciudad Juárez, Chihuahua, 1979) ha desenvolupat el seu treball documental principalment en regions de l'Amèrica Llatina, entorn del tema de la desaparició forçada, els femicidis i el tràfic de persones. El 2021 va obtenir el premi Ankaria Photo de la Fundación Ankaria de Madrid. El seu llibre *Ciudad Juárez* va ser publicat per l'editorial alemanya Seltmann + Söhne (2013). Actualment treballa a Sinaloa, Mèxic, en el tema del narcotràfic.

**05.11
2022** **Jojakim Cortis i
Adrian Sonderegger**
Icons

Presentació i moderació a càrrec de Marta Dahó
Presencial i online

“A la sèrie fotogràfica *Icons* hem recreat, al nostre estudi, la fotografia històrica en forma de diorames tridimensionals. A continuació, les maquetes es fotografien i les imatges que en resulten són pràcticament iguals que les originals. La il·lusió, que sembla no tenir fissures, es desvirtua immediatament en introduir l'entorn de l'estudi i el rastre del procés de treball. Escenes que per si mateixes estan profundament gravades a la memòria col·lectiva (el foc a les torres bessones, la primera petjada de Buzz Aldrin a la Lluna, o el milicià caigut de Robert Capa) s'alcen sobre tripodes, caixes toves i tubs de pegament.”

“*Icons* és un homenatge a la història de la fotografia, però també una reflexió sobre com funciona aquest mitjà. En una època en què es fan servir els fets alternatius en massa llocs, les nostres imatges fomenten la reflexió sobre la fragilitat de la veritat en la fotografia, la relació entre autenticitat i construcció, com també sobre la importància del context i la perspectiva.”

(Intervenció en anglès amb traducció simultània al castellà)

Jojakim Cortis (Aachen, Alemanya, 1978) i **Adrian Sonderegger** (Bülach, Suïssa, 1980) van començar a col·laborar l'any 2006 a la Universitat de les Arts de Zuric. Les seves fotografies s'han mostrat en nombroses exposicions arreu del món, entre d'altres al MET de Nova York, el Museum Folkwang d'Essen, Fotostiftung Schweiz, el Lianzhou Foto Festival a la Xina i el C/O Berlin. El seu llibre *Double Take* va ser publicat el 2018 a la Gran Bretanya (Thames & Hudson), Suïssa (Lars Müller Publisher) i el Japó (Seigensha).

KBr

Fundación **MAPFRE**

Barcelona Photo Center